

"Wie ja zegt, omarmt de ander als een geschenk"

■ DIVERSITEIT EN DIALOOG

We ontmoeten elkaar op een van de eerste stralende dagen van de vroege lente. En het is een warm weerzien met Sebastien de Fooz: de eerste keer dat we elkaar spraken, was hij pas terug van een pelgrimstocht naar Jeruzalem in 2005. Hij liep toen zesduizend kilometer door dertien landen met een symbolische vijftig euro op zak en deed er een half jaar over. Na zijn terugkeer bezocht hij alle uithoeken van België met een lezing over zijn ervaringen. Nu wil hij het hebben over een andere tocht, van leper naar Istanbul, en over Jorsala, het project waarvan hij de bezieler is.

Sebastien de Fooz is een pelgrim met ervaring. In 1998 trok hij te voet naar Santiago de Compostella. In 2000 volgde een tocht naar Rome, later die naar Jeruzalem. En nu kiest hij dus voor Istanbul als bestemming. "Over een pelgrimstocht hoor je vaak dat het eindpunt in feite een beginpunt is. Ook voor mij was mijn aankomst in Jeruzalem het begin van iets nieuws, en ik wist niet wat dat zou worden. Ik kreeg veel aanvragen om over mijn ervaringen te komen vertellen, en die lezingen werden bijna een nieuwe pelgrimstocht. Ik ben in alle mogelijke milieus terechtgekomen en ik werd geconfronteerd met de enorme verscheidenheid in onze samenleving. Maar altijd weer bleek dit: veel mensen hebben nauwelijks contact met andere sociale of etnische groepen dan de groep waarin ze leven. Het was een echo van een van de meest merkwaardige ervaringen op mijn tocht. Telkens als ik bij een grens kwam, kreeg ik dezelfde waarschuwing: 'Let op, je komt in een ander gebied terecht. De mensen zijn er niet gastvrij, het is daar niet veilig...' Daar bleek telkens weinig van te kloppen. Steeds weer zag ik groepen die niet met elkaar in contact stonden en hoorde ik waarschuwingen voor de verschillen, de verscheidenheid, de ander. Terwijl het juist de 'ander' is die mij uiteindelijk de kans heeft geboden om in Jeruzalem te raken. Ik heb heel vaak een beroep kunnen doen op de goede wil en de gastvrijheid van volslagen onbekenden."

Deze intense ervaring werd de voedingsbodem voor Jorsala. Deze vzw wil de dialoog tussen mensen bevorderen en culturele, religieuze, politieke en etnische verschillen overbruggen. "Jorsala staat voor 'Jeruzalem' in het Oudnoors", verduidelijkt de Fooz. "De stad van de vrede, en een soort innerlijk kompas. De weg om er te raken is wat telt, het einddoel op zich is eigenlijk minder belangrijk. Jeruzalem en Istanbul zijn allebei tochten in de richting van het oosten en dwars door de Balkan, over talrijke grenzen heen, denkbeeldige en werkelijke."

'De ander is een gevaar'

"Iedere keer als ik aan een tocht begon, voelde ik mij verbrokkeld. Dat gevoel kwam voort uit de spanning tussen wie ik echt ben – een unieke persoon die zijn eigen pad volgt – en een soort afscheiding van mijzelf die moet voldoen aan maatschappelijke verwachtingen. Ikervaarde dat als een verdeeldheid. En dan is het alsof er vanbinnen een leegte ontstaat, die bijna onmiddellijk opgevuld raakt met angst. Als je in dat angstpatroon zit, gaat je blik niet meer naar de horizon en kijk je alleen nog

"De ander ontmoeten, aan de andere kant van die gevaarlijke grens, is ook een uitnodiging om je eigen verbrokkeling te verkennen, te erkennen en te doorkruisen"

maar in je eigen sfeer. De ander zie je dan als een gevaar. Dat houdt de breuk in stand. Zo voelde ik dat, maar het is misschien wel dezelfde leegte die aanwezig is in onze grootsteden, waar er niet naar elkaar wordt gekeken. Hoe kun je nieuwe kansen scheppen als je belemmerd wordt door angst? Daar wil Jorsala een concreet antwoord op bieden. Op tocht gaan is iets heel symbolisch, en de uitnodiging is dus vertrouwen te hebben in het onbekende. Als je met vertrouwen verkent wat je normaal weert – omdat je vreest dat het een gevaar inhoudt – opent dat nieuwe perspectieven. We horen de laatste tijd heel sombere signalen op vlak van ecologie, economie en politiek. We vertrekken vanuit de veronderstelling dat het juist nu is, in deze wereld vol crisissen, dat we bruggen moeten slaan over de verdeeldheid heen."

Kasteel, klooster en moskee

"2014 is een belangrijk jaar. Precies honderd jaar geleden begon de Eerste Wereldoorlog in Sarajevo, een van de stopplaatsen op onze tocht. Ook daar faalde de dialoog en werd een bevolkingsgroep gestigmatiseerd als de oorzaak van een probleem. Aan beide kanten van talrijke breuklijnen die we op weg naar Istanbul zullen doorkruisen – politieke, culturele, religieuze, communautaire, ver moeten we niet zoeken (*lacht*), maar ook etnische – willen we mensen uitnodigen om die ontmoetingservaring te beleven. Zodra je een ontmoeting toelaat, ontstaan er nieuwe mogelijkheden. Er groeit een soort nieuwsgierigheid en een drang naar kennis. Kennis draagt er dan weer toe bij dat de weerstand naar de ander toe verlaagt. De ontmoeting van mensen én van een groter geheel. Daar is het ons om te doen."

Met steun en sponsoring kreeg de Fooz' organisatie langzaam vorm. In 2012 vond al een eerste Jorsala-tocht plaats. Zestig mensen liepen toen van Brussel naar Aken. "Die groep belichaamde mooi de verscheidenheid van ons land. Je had ras-

laat je de ander een stukje binnen bij jou en geef je hem iets van jezelf. Zoiets verandert dingen."

Jorsala is een kleine vzw die draait op vrijwilligers. Samen met de wandelaars hebben ze maandelijks ontmoetingsmomenten in de zogenaamde Jorsala-café's om de tocht voor te bereiden. En tijdens de tocht zelf kunnen mensen elkaar op de knooppunten terugvinden.

"We vertrekken op donderdag 8 mei vanuit leper en van daaruit gaat het naar Brussel. Dat is de aanloop, want in Brussel start het echt. We krijgen een ontmoetingsmoment in de Senaat en op donderdag 15 mei vertrekken we 's ochtends op het Schumanplein. Op onze website is een lijst te vinden met alle knooppunten en een voorstel van een route. Je kunt helemaal alleen lopen en zelf je eigen pad uitstippelen, en mensen mogen ook afspreken om in groep te trekken. Maar we kunnen onmogelijk alles organiseren. We willen alleen een ontmoetingservaring aanbieden. Het is een tocht naar het onbekende. Dat betekent dat elke stapper, net als op een pelgrimstocht naar Rome of Santiago, verantwoordelijk is voor zichzelf, ook wat slaapplek betreft. Elke deelnemer die 's avonds in een stad of een dorp aankomt, moet durven aanbellen bij een boer, een pastorie of een klooster of zelfs bij een imam in een moskee. Dat maakt deel uit van de tocht."

In het 'nu'

Sebastien de Fooz heeft ondertussen zelf een gezin met twee jonge kinderen. "Er zijn best parallellen te trekken tussen een pelgrimstocht en kinderen opvoeden", vindt hij. "Met kinderen ben je helemaal bezig in het 'nu'. Dat is met langeafstandstochten ook zo, al heb je dan uiteraard veel tijd voor jezelf, en met kinderen een stuk minder. Op een pelgrimstocht maak je tijd en ruimte om doorheen je eigen weerstanden te trekken. Maar een kind kan je weerstanden ook behoorlijk op de proef stellen." (*lacht*)

"Op de Aken-tocht twee jaar geleden liep er een familie met twee kinderen mee. De oudste was toen een jaar of tien. Zij hebben het hele traject zelf gelopen. Dat was een fantastische ervaring, ook voor hen. Er was ook een oudere dame van

